

La reina de la remolatxa - Louise Erdrich

Quan es va publicar *Remei d'amor*, els crítics es van afanyar a parlar de mestissatge cultural i de la visió índia del món que transmetia l'autora. La branca chippewa de la família de Louise Erdrich s'interpretava com un tret distintiu de la seva obra. Per la mateixa regla de tres, el fet que fos doctorada en una disciplina tan fascinant com Escriptura Creativa semblava garantir una qualitat més enllà dels dubtes genuïns que pot despertar un autor desconegut.

Un article sobre la literatura índia apareguda fa poc arran de la publicació de *La reina de la remolatxa* començava dient: "Amb el carcaix atapeït de fletxes penjat a l'esquena..." No hi fa res que en els dos primers llibres d'Erdrich no hi aparegui cap carcaix, ni cap fletxa, ni tan sols un indi muntant un cavall salvatge pel Monument Valley darrera John Wayne. Com no hi fa res que en el segon llibre d'aquesta autora els personatges chippewa tinguin un paper secundari. Fa l'efecte que el cartellet reduccionista de "índia que escriu" està destinat a acompanyar l'obra d'Erdrich, com en altres casos el de "feminista escriptora" o el de "autora eròtica". I el cas és que la seva estratègia comunicativa té unes característiques que van molt més enllà del fet racial.

L'estructura de *La reina de la remolatxa*, com la de *Remei d'amor*, recorda en un primer moment un trencaclosques. El llibre està dividit en quatre parts, cada part està dividida en capítols, i cada capítol té diferents narradors. De fet, tots els personatges rellevants esdevenen narradors en un o més capítols per mitjà del monòleg interior. *La reina de la remolatxa* abasta quaranta anys en la vida d'un petit cercle familiar d'Argus, a Dakota, i cada capítol descriu els moments més destacats d'aquest lapse de temps. D'aquesta manera, entre un capítol i el següent pot haver passat un any, o quatre, o nou, i el lector ha d'anar completant les llacunes amb les pistes que facilita l'autora i amb les diferents perspectives que ofereixen els personatges.

Com que de vegades un mateix fet és descrit per diversos personatges el lector sovint no treu l'entrellat de l'acció, però en canvi sí que acaba coneixent a fons els protagonistes, que potser és el que importa. És per això que la imatge inicial del trencaclosques queda superada per una sèrie d'objectius, més aviat de teleobjectius -els diferents narradors- que enfoquen una o altra parcel·la del microcosmos autoreferent que són els llibres d'aquesta autora, privilegiant diferents profunditats, diferents espais de l'acció.

La reina de la remolatxa està compost per una trentena de contes curts que no perden gaire valor literari si es llegeixen per separat. Com ocorre en la majoria de reculls de relats, el ritme fa pujades i baixades brusques que en dificulten la lectura continuada, i exigeix més esforç al lector que una novel·la ortodoxa. Com a *Remei d'amor*, homes dèbils, dones amb caràcter i orfes desgraciats són els personatges principals. Els referents compartits pels diferents contes de *La reina*

de la remolatxa contribueixen a engrescar el lector, però constantment apareixen nous personatges, minuciosament caracteritzats, i tan bon punt estableixen contacte amb els que ja són coneguts, n'apareixen d'altres i així succesivament. Els salts temporals amb què Erdrich estructura el llibre, la intensitat que s'autoimposa, crema ràpidament els personatges i l'obliga a crear-ne de nous.

Entre el primer i el segon llibre d'aquesta autora no hi ha cap canvi important, ni de fons ni de forma. Els personatges que hi apareixen adquireixen més relleu, més sentit, després de llegir-los tots dos. La tetralogia erdrichiana podria ser, de fet, un sol volum, distribuït tàcticament en diferents entregues que caldria llegir seguides. L'ordre no és cronològic, ja que Wallacette Darlene, àlies Dot, és una dona feta i refeta a *Remei d'amor*, mentre que neix i pren forma a *La reina de la remolatxa*. Simplement perquè els teleobjectius que ha triat Erdrich han enfocat abans o després en el temps, més cap aquí o cap allà en l'espai. Perquè cadascuna de les capsas de teleobjectius que són aquests llibres formen, en conjunt, una sola metalent que va desplaçant el punt d'atenció del lector -la mitjana dels punts d'enfocament- a mesura que avança en els llibres.

Tant *Remei d'amor* com *La reina de la remolatxa* contenen sis teleobjectius: són estudis que descriuen els personatges-lents, no les realitats a què apunten. Que el tema de fons sigui una saga de chippewas que viuen en una reserva -*Remei d'amor*- o una sèrie de personatges turmentats que amb els seus errors creen un monstre -*La reina de la remolatxa*- no té cap importància, com no la té que la família Kashpaw estigui perfectament enfocada en la primera capsas i que en canvi la veiem borrosa amb les lents de la segona. Més enllà de reivindicacions racials i de sagues perfectament ordides, Erdrich escriu sobre l'ineludible pas del temps i sobre la complexitat de les percepcions.